

A grayscale map of Europe with Latvia highlighted in white. The map shows the outlines of various countries, with some names like SWEDEN, FINLAND, ESTONIA, LITHUANIA, POLAND, CZECHO-SLOVAKIA, HUNGARY, RUMANIA, YUGO SLAVIA, and BULGARIA visible. The text is overlaid on the map.

IMANTS PRIEDĪTIS

**Dzīves
komandējums**

**NO GAISA SPĒKU IZPALĪGIEM
LĪDZ GULAGAM ČUKOTKĀ
UN NEATKARĪGAJAI LATVIJAI**

SATURS

OKUPĀCIJAS MUZEJA IEVADVĀRDI	3
IMANTA PRIEDĪŠA PRIEKŠVārds	5
VĒTRAINĀJAUNĪBA	6
ATGRIEŠANĀS MĀJĀS	32
LIKTEŅA VAŽAS	44
ČUKOTKA. NO 1949. LĪDZ 1954. GADAM	56
ALUS DARĪTAVAS PĀRBŪVE	91
LIKTEŅĪGĀS IEPAZĪŠANĀS	107
SIGULDAS IECIRKNIS	123
ALUS DARĪTAVAS PĀRBŪVE – II	131
JAUNS SĀKUMS. CĒSU CELTniecĪBAS TRESTS	133
DARBS BALTIJAS MIS	137
BETONA RŪPNĪCAS BŪVniecĪBA	140
KALAUZU DZIRNAVAS	155
NOBEIGUMS	174

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Ivars Priedītis, 2022

© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9973-1

OKUPĀCIJAS MUZEJA IEVADVĀRDI

Atskatoties uz Latvijas 20. gadsimta notikumiem, okupāciju periodiem, ir skaidrs, ka vēsturnieks ne vienmēr var paļauties tikai uz dokumentāriem avotiem. Nepieciešams arī laikmeta liecinieku skatījums, fakti, viedokļi un pat emocijas, kas atklāj nesenos pagātnes procesus no vienkāršā indivīda puses, t. s. “vēsture no apakšas”. Noteikts vēstures notikums iegūst individuālu skatu, kas papildīts ar cilvēka emocijām, raksturu un pašapziņu. Tas ļauj nākotnes paaudzēm, kas nav pieredzējušas pagātnes notikumus, kaut nedaudz vairāk izprast vēstures gaitu caur vienkārša cilvēka dzīves gājumu.

Latvijas Okupācijas muzejā personīgie pieredzes stāsti gan runātā, gan rakstītā veidā satek vienkopus, lai liecinātu par okupācijas laiku kopumā. 2018. gada nogalē muzeja krājumā ir 2380 videoliecības – dzīvesstāsti kā laikmeta liecība, uzņemta video formātā. Īpaši svarīgi vēl joprojām ir dokumentēt laikmeta skarbāko daļu – represijas pret civiliedzīvotājiem. Caur šo prizmu mēs arī iepazīsimies ar šīs grāmatas autoru Imantu Priedīti.

2016. gada nogalē muzejā pienāca sūtījums ar Imanta Priedīša ieslodzījuma laika atmiņām Čukotkā. Šī dzīvesstāsta daļa mani un kolēģus tik ļoti ieinteresēja, ka vēlējāmies to dzirdēt kopumā un saglabāt arī runātā veidā.

2017. gada 20. janvārī kolēģi Andrejs Edvīns Feldmanis un Aivars Reinholds apciemoja Priedīša kungu Kalauzu dzirnavās un ierakstīja trīs stundas un 45 minūtes garu videoliecību.

Liecinieka labā atmiņa kopā ar spēju saistošā tekstā pastāstīt vai uzrakstīt ir mūsu darba zelta dzīslas. Imants Priedītis un viņa stāsts, arī rakstītās grāmatas veidā, ir vērtīgs izejmateriāls vēsturnieka, pētnieka rokās! Uzskaitīšu tikai dažus būtiskākos notikumus: tēva Kārļa nāve 1941. g.,

brāļa Laimoņa mobilizācija un paša Imanta brīvprātīga iestāšanās vācu gaisa spēku palīgdienestā 1944. g., kara gaitas līdz pat amerikāņu gūstam un nonākšanai Francijā 1945. g., tad smagais ceļš mājup un dubultā dzīve pēckara Latvijā, ieroči un apzinātais nacionālisms, arests 1948. g., tiesa 1949. g., ieslodzījums Čukotkā, atbrīvojums pēc Staļina nāves, viens gads vēl kā brīvlaistajam un tad jau atgriešanās Latvijā, darbs un izglītība padomju Latvijā, specobjektu būvniecība LPSR, Latvijas Atmodas laika notikumi – barikādes 1991. gada janvārī.

Atmiņu stāsti nemāca vēsturi, bet paver jaunas dimensijas, risina jautājumus, liek meklēt sakarības, pētīt un skaidrot priekšnoteikumus, kas ietekmē katra cilvēka dzīvi un dzīvi sabiedrībā kopumā arī šodien.

Lai Imanta Priedīša grāmata atrod savu lasītāju un paver atkal citu un citādu šķautni okupācijas laika liecinieku memuāru vidū!

2018. gada nogalē

Lelde Neimane,
vēsturniece, Latvijas Okupācijas muzeja
Audiovizuālo materiālu krātuves vadītāja

IMANTA PRIEDĪŠA PRIEKŠVĀRDS

*“Ko tu paturi sev, to pazaudēsi, bet,
ko aizdosi prom, tas mūžam būs tavs...”*

Munte

Vadoties pēc šīs atziņas, arī es savā dzīves atmiņu krājumā centos aprakstīt to laikmetu, kurā man nācās dzīvot. Šī grāmata nepretendē uz dokumentālu vēsturisko notikumu aprakstu, drīzāk gan ir kā atsevišķi manas garās un sarežģītās dzīves filmas kadri, kas iespiedušies atmiņā. Tagad varu secināt, ka reizēm liktenis ir mani ļoti žēlojis, lai gan ir bijis arī skarbs un nežēlīgs. Spilgtākās atmiņu ainas joprojām saistās ar smagākajiem pārbaudījumiem, tiesa, ar laiku labais tos apsedzis kā ar baltu plīvuru un nogludinājis.

Šoreiz man jāpateicas liktenim par iespēju satikt nesavtīgi dāsnus cilvēkus ar bezgala lielu dvēseles siltumu un cilvēkmīlestību. Šo īpašību dēļ viņi ir spējuši kaut daļēji iejusties manā dvēseles stāstā. Bez viņu palīdzības manam atmiņu krājumam visdrīzāk nebūtu bijis lemts ieraudzīt dienas gaismu. Varu tikai novēlēt, lai šī viņu sirds gaisma mūžīgi atspīdētu viņu dzīvēs...

Imants Priedītis 2017. gada 20. janvārī

Ar vissirsnīgāko pateicību, cieņu un mīlestību
Jūsu *Imants Priedītis*

VĒTRAINĀ JAUNĪBA

Tā kā mazliet bail sākt, bet apzinos, ka jādod sev atbilde – kas es esmu un vai esmu attaisnojis Dieva doto dāvanu, kas ir dzīvība. Lai nu kāda mana dzīve ir bijusi, tā tomēr ir tikusi virzīta pēc mums nezināmiem likumiem. Tāpēc tas, ka esmu piedzimis skaistā 1930. gada 28. augusta rītā kā otrais bērns savā ģimenē, ir likumsakarība, nevis nejaušība. Pašu dzimšanas brīdi es neatceros, bet to gan zinu, ka tiku saņemts ar bezgala lielu vecāku mīlestību. Šī mīlestība rit manās asinīs, tā ir pavadījusi mani visu mūžu, un ar to es aiziešu nākamajā dzīvē.

Tagad mazliet par saviem radītājiem. Māte Anna dzimusi 1902. gada februārī tepat Cēsu pusē. Ģimenē bijuši trīs bērni – divi puikas un viena meitene. Mātes tēvs bijis amatnieks, bet māte mājsaimniece, kas drīz pēc meitas piedzimšanas iekaisuma dēļ mirusi. Tēvs palicis viens ar trim bērniem, turklāt ar mazu meitiņu uz rokām, puikas jau bijuši krietni paaugušies un palīdzējuši tēvam amatnieka darbos. Sākās Pirmais pasaules karš. Abi dēli aizgājuši armijā un kaujās pie Cēsīm¹ krituši. Viņu mirstīgās atliekas apglabātas Cēsu Brāļu kapos. Arī tēvs pēc šī šausmīgā zaudējuma nomiris un apglabāts Striķu kapos.

Tā nu mazā Anniņa palikusi viena pati kā pirkstiņš. Pēc tēva nāves viņa pieņemta Brauna kundzes ģimenē. Tā kā meiteni jau varēja izmantot mājas darbos, viņa tika atdota audzināšanā vienā ļoti lielā lielsaimnieku Leitmaņu ģimenē Līgatnes pagasta “Sprinkšļos”. Saimniece bijusi ļoti stingra, bet labsirdīga – tā kā viņai pašai meitas nebija, bet tikai divi

---

¹ Cēsu kaujas – militāras sadursmes Cēsu apkaimē no 1919. gada 19. līdz 23. jūnijam, kuru laikā igauņu un latviešu militārās vienības sakāva pārspēkā esošās provāciskās dzelzsdīvīzijas un Baltijas landesvēra daļas. Kauju gaitā provāciskie spēki cieta sakāvi, kā rezultātā tika nostiprināta Igaunijas dienvidu robeža, kā arī latviešu spēku ietekme Vidzemē un Rīgas apkaimē.